

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
De heer E. van der Burg
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 18 mei 2022

betreft Vragen inzake de policy brief van de ACVZ 'EU-grenzen zijn ook onze grenzen' en het position paper van de Commissie Meijers

ons kenmerk 171049U

Geachte heer Van der Burg,

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief¹ van 30 maart 2022 waarbij u, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Defensie, een reactie geeft op de *policy* brief van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) getiteld 'EU-grenzen zijn ook onze grenzen'² en het *position paper*³ van de Commissie Meijers. De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** wensen u naar aanleiding hiervan gezamenlijk de volgende vragen te stellen. De leden van de fractie van **D66** wensen u eveneens enkele vragen te stellen. De leden van de fractie van de **ChristenUnie** wensen zich aan te sluiten bij de door de leden van de fractie van D66 gestelde vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA gezamenlijk

De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** en merken op dat de ACVZ in de *policy* brief de regering erop wijst dat Nederland op verschillende manieren verantwoordelijkheid draagt voor de 'pushbacks' aan de Europese grens, en hier - bij gebrek aan actie - ook juridisch voor aansprakelijk zal worden gehouden. Dit fundamentele punt zien deze leden niet terug in uw beantwoording, waarin voornamelijk wordt gesteld dat de huidige inzet voldoende is, en afhoudend of onvoldoende wordt gereageerd op andere voorstellen. Dit gebrek aan aandacht voor de eigen Nederlandse verantwoordelijkheid in deze zaak leidt tot een gebrek aan urgentiegevoel, hetgeen naar het oordeel van deze leden ook terug te zien is in de afhoudende positie van de regering. In dit kader hebben deze leden u enkele vragen te stellen.

¹ Kamerstukken I 2021/22, 35 295 / 32 317, Y.

² Raadpleegbaar via: <https://www.adviescommissievoorvreemdelingenzaken.nl/publicaties/publicaties/2022/01/12/eu-grenzen-zijn-ook-onze-grenzen>.

³ Raadpleegbaar via: <https://www.commissie-meijers.nl/nl/comment/gespreksnotitie-over-pushbacks-voor-het-rondtafelgesprek-in-de-tweede-kamer/>.

datum 18 mei 2022

ons kenmerk 171049U

blad 2

1. Kunt u een uitgebreide appreciatie geven van de constatering van de ACVZ in de *policy* brief dat (1) naleving van internationale verdragen bij de bewaking van de EU-buitengrenzen niet enkel een gezamenlijke, maar ook een individuele verantwoordelijkheid is van EU-lidstaten, (2) Nederland negatieve en positieve mensenrechtenverplichtingen heeft die raken aan de acties aan de buitengrenzen, en (3) Nederland bij het niet nakomen van deze verplichtingen juridisch verantwoordelijk gehouden kan worden? Kunt u in deze appreciatie ook overwegen wat de mogelijke risico's zijn van het leggen van verantwoordelijkheid bij andere instituties, zoals rechtszaken en een gebrek aan geloofwaardigheid van Nederland in het internationale mensenrechtendiscours? Bent u het met deze leden eens dat de nadruk die in de beantwoording op de Europese Commissie wordt gelegd als hoedster van de verdragen onvoldoende uitleg biedt. Dit mede gezien het gegeven dat lidstaten ook individueel verantwoordelijkheid dragen? Kunt u dit element van individuele Nederlandse verantwoordelijkheid, in plaats van een onscherp gedefinieerde systeemverantwoordelijkheid, meenemen in de beantwoording van alle overige vragen van deze leden?
2. In dit kader beschrijft de ACVZ in de *policy* brief een inherente onduidelijkheid in de verdeling van verantwoordelijkheden in het Europees grensbeheer. Dit komt onder andere door een complexe combinatie van juridische kaders en operationele plannen in grensbewakingsoperaties en door een toenemend gebruik van onduidelijke (informele) beleidsafspraken tussen EU(-lidstaten) en andere landen in plaats van juridisch afgebakende verordeningen. Hoe beoordeelt u het risico van dit soort onduidelijkheden, zowel voor de migranten die met het Europees grensbeheer te maken krijgen als ook voor de betrokken lidstaten zelf?

Er zijn meerdere aanbevelingen uit de rapporten van de ACVZ en de Commissie Meijers die de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA niet duidelijk terug zien in uw reactie. Deze leden vragen u hierbij om op deze punten alsnog te reageren, te weten:

3. De Commissie Meijers geeft aan dat kustwachten uit Zweden en Denemarken weigerden deel te nemen aan 'pushbacks', en deze illegale acties meldden. U stelt in de beantwoording niet over informatie te beschikken over medewerking van Nederlands Frontex-personeel in 'pushbacks'. Daarnaast stelt u dat het gedetacheerde personeel formeel onder de verantwoordelijkheid van Frontex valt. Ziet u dan helemaal geen eigen verantwoordelijkheid voor de Nederlandse Frontex-detachés, zoals de functionele verantwoordelijkheid die beschreven wordt in de *policy* brief? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke manier? Wordt het onderwerp 'pushbacks' expliciet besproken in de briefing en debriefing van het Nederlands Frontex-personeel? Zo nee, waarom niet? Wat voor mogelijkheden ziet u om hier extra aandacht aan te besteden in de interactie met het Nederlandse Frontex-personeel?
4. In de derde aanbeveling van de ACVZ wordt onder andere gevraagd om in te zetten op versterking van de mogelijkheden om mensenrechten te waarborgen in bestaande juridische en operationele kaders en vergroting van de (controleerende) rol van het Europees Parlement hierbij. Welke mogelijkheden ziet u om deze controleerende rol van het Europees Parlement te versterken en hoe apprecieert u deze mogelijkheden?
5. In uw brief benadrukt u het belang van opvolging van aanbevelingen van de EU-Ombudsman en het algemene belang van dit instituut als toezichthouder. In de *policy* brief wordt voorgesteld om voor migranten de mogelijkheid te scheppen om zaken anoniem of door

datum 18 mei 2022

ons kenmerk 171049U

blad 3

vertegenwoordigers (anders dan gemachtigden) aanhangig te maken, om op deze wijze ook het aankaarten van systematische misstanden te vergemakkelijken. Hoe apprecieert u dit voorstel?

6. De ACVZ stelt in de vierde aanbeveling voor om de toegankelijkheid van alternatieve rechtsgangen, gezien de immuniteit van de EU-instellingen en EU-agentschappen voor de nationale rechter, te bevorderen en inzichtelijk te maken welke activiteiten hiertoe worden ondernomen. Hoe beoordeelt u dit voorstel? Welke acties beoogt u hiervoor te nemen? Wat ziet u hierin als prioriteit?
7. In de vijfde aanbeveling stelt de ACVZ voor om goede nationale opvolging van klachten en rapporten die vanuit EU-agentschappen worden doorgestuurd naar Nederland te waarborgen. Ook wordt aanbevolen om effectieve interne klachtenprocedures te waarborgen binnen de Nederlandse vreemdelingenketen, waarin Nederlands optreden in het kader van grensbewaking kan worden getoetst. Kunt u een appreciatie geven van de huidige nationale praktijk? Op welke manier worden deze waarborgen vormgegeven en geïmplementeerd?

Op de onderdelen waarbij u stelt bereid te zijn om de adviezen van de ACVZ en de Commissie Meijers op te volgen, is het de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA soms nog onduidelijk op welke manier dit exact gedaan zal worden. Hierover wensen deze leden u nog de volgende vragen te stellen.

8. Ten aanzien van de eerste aanbeveling van de ACVZ stelt u dat het niet mogelijk is de financiering voor verschillende vormen van grensbeheer voorwaardelijk te maken. Wel wordt genoemd dat volgens de huidige verordening de acties moeten worden uitgevoerd met volledige inachtneming van onder andere grondrechtenverplichtingen. Is het niet wenselijk om dit als een voorwaarde te definiëren? U stelt dat het toezicht hierop bij de Europese Commissie ligt en geeft aan hier richting de Europese Commissie alert op te zijn. Waarom ligt deze verantwoordelijkheid volgens u bij de Europese Commissie? Betekent uw reactie dat er geen enkele manier is voor individuele lidstaten om deze voorwaardelijkheid in praktijk te brengen en hun bijdrage op enige wijze op te schorten? Of bestaat deze mogelijkheid wel? Zo ja, welke mogelijkheden zijn er en waarom besluit u hier geen gebruik van te maken? Op welke manier beoogt u de inachtneming van grondrechtenverplichtingen zoals vereist door de huidige grensbeheerverordening bij de Europese Commissie te agenderen?
9. In reactie op de aanbeveling om duidelijke afspraken over operationele verantwoordelijkheid en transparantie van operationele plannen te versterken, stelt u dat vertrouwelijkheid bewaard moet worden om mensensmokkelaars niet in de hand te werken. Is er een manier waarop de operationele plannen zouden kunnen worden gewijzigd voor publicatie waardoor dit risico vermeden wordt, maar wel transparantie ten aanzien van de verantwoordelijkheidsverdeling wordt gegeven? Zo ja, welke en bent u bereid hiervoor te pleiten op Europees niveau? Zo nee, waarom niet en welke opties zijn overwogen voordat deze conclusie bereikt werd?
10. U geeft aan een onafhankelijk monitoringsmechanisme aan de buitengrenzen te steunen, naast een strengere Schengenevaluatiemechanisme en ongehinderde toegang voor mensenrechtenorganisaties. Hoe dient een dergelijk onafhankelijk monitoringsmechanisme volgens u te worden vormgegeven? Op basis van welke criteria zou de monitoring moeten plaatsvinden? En wat zou de inzet van de Nederlandse regering zijn om een dergelijk monitoringsmechanisme tot stand te laten komen?

datum 18 mei 2022
ons kenmerk 171049U
blad 4

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de fractie van **D66** onderschrijven de grondhouding van de regering om actief stelling te nemen tegen 'pushbacks' en zich hier tegen uit te spreken in bilateraal en internationaal verband. De leden van de fractie van D66 zijn van mening dat de aanbevelingen in de ACVZ *policy* brief en in het *position* paper van de Commissie Meijers ondersteunend kunnen zijn bij uitvoering van stellingname. Deze leden vernemen graag of u al een reactie hebt ontvangen op de brief van 30 maart 2022 van de ACVZ en de Commissie Meijers. Zo nee, dan verzoeken deze leden u om een reactie te verzoeken en deze reactie – ruim voor het zomerreces van de Kamer- aan de Kamer te doen toekomen.

Eind april is de heer Fabrice Leggeri, het hoofd van het EU agentschap Frontex opgestapt. De leden van de fractie van D66 vernemen graag uw appreciatie over de achtergronden van dit vertrek. Deze leden vragen zich ook af of dit vertrek nog een verandering teweeg brengt in uw afweging van de aanbevelingen in de ACVZ *policy* brief en het *position* paper van de Commissie Meijers met name over de mogelijkheden die Nederland zelf heeft om vanuit de positieve verplichtingen breed te kijken naar het beschikbare instrumentarium om mensenrechtenschendingen aan de EU buitengrens actief tegen te gaan.

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad zien de beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangt deze graag uiterlijk binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

M.H.M. Faber - van de Klashorst
Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad